

Vastaus vanhusneuvoston aloitteeseen vanhusneuvoston edustajien aseman vahvistamisesta

VD/8613/00.02.03.00/2024

PT/RP/TO/LR/JK/MT

Vanhusneuvoston puheenjohtajisto on selvittänyt mahdollisuutta päivittää neuvoston toimintasääntöjä. Laajamittaista päivitystä ei nähty ajankohtaisena, mutta todettiin, ettei järjestöedustajien asemaa ole määritelty toimintasäännöissä. Järjestöedustajat ovat nykyisellään asiantuntijajäseniä, mistä kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen 27.3.2023 § 7.

Puheenjohtajisto on valmistellut kaupunginhallitukselle lähetettävän aloitteen järjestöedustajien merkitsemisestä varsinaisiksi jäseniksi toimintasääntöön. Tämän lisäksi vanhusneuvostolle toivotaan puhe- ja läsnäolo-oikeutta kaupungin lautakuntiin.

Aloitteen luonnos esitellään kokouksessa, ja siitä käydään keskustelu.

Vanhusneuvosto 27.3.2025

Esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä aloite.

Päätös:

Päätettiin hyväksyä aloite.

Konsernijohtoon ja elinvoiman toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kaupunginhallituksen päätöksen 7.8.2023 23 § perusteella vanhusneuvosto on kutsunut eläkeläisjärjestöjen edustajia asiantuntijoiksi puhe- ja läsnäolo-oikeudella. Vanhusneuvoston nykyisen käytännön mukaisesti asiantuntijajäsenille on maksettu kokouspalkkiota samoin kuin varsinaisille edustajille. Vanhusneuvosto on esittänyt, että asiantuntijat nimettäisiin varsinaisiksi jäseniksi.

Vanhusneuvoston muodostaminen määräytyy sekä **kuntalain 27 §** että Vantaan kaupungin **hallintosäännön 2 luku 2 §** perusteella. Kuntalaki sallii vaikuttamistoimielimille hyvin laajan kokoonpanon, eikä sen puolesta estettä järjestöedustajien valinnalle ole. Hallintosääntö määrittelee, että vanhusneuvoston kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kaupunginhallitus. Näin ollen lain ja hallintosäännön puitteissa on mahdollista, että kaupunginhallitus päättää vanhusneuvoston kokoonpanosta eri tavalla kuin mitä on tehty aiemmin. Kuitenkin vanhusneuvoston edustajat tulevat valituksi osana demokraattista järjestelmää kuntavaalituloksen pohjalta, kun taas järjestöedustajat valitaan kunkin omien tahojen toimesta.

Mikäli varsinaisia jäseniä nimettäisiin järjestöjen edustajista, siirtyisi vanhusneuvoston sisäinen päätäntävalta rakenteellisesti pois Vantaan kaupunkilaisilta. Näin ollen järjestöjen edunvalvonnan

vahvistaminen demokratian kustannuksella ei ole kunnallisen demokratian näkökulmasta kannatettavaa. On tärkeää, että varsinainen päätäntävalta vanhusneuvostossa pysyy kaupunginhallituksen valitsemien edustajien hallussa. Toimiala katsoo, että järjestöjen edustajat pystyvät osallistumaan neuvoston toimintaan täysipainoisesti myös puhe- ja läsnäolo-oikeudella.

Aloitteen toisessa osassa esitetään, että vanhusneuvoston jäsenelle myönnettäisiin läsnäolo- ja puheoikeus kaupunkiympäristön sekä kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakuntien kokouksiin. Kuten aloitteessakin todetaan, lautakunnat päättävät itsenäisesti, minkä tahojen edustajia kutsuvat kokouksiinsa. Toimialan näkemys on, että kunnallisen demokratian näkökulmasta lautakuntien itsenäistä päätäntävaltaa paikalle kutsuttavien tahojen edustajien suhteen ei ole tarpeen rajoittaa tai muuttaa.

Aloitteessa mainitaan nuorisovaltuuston erityinen asema ja rinnastetaan vanhusneuvosto nuorisovaltuustoon. Nuorisovaltuuston muodostaminen määräytyy toisaalta **kuntalain 26 §** perusteella sekä Vantaan kaupungin **hallintosäännön 2 luku 2 §** perusteella. Lisäksi **hallintosäännön 9 § ja 10 §** määrittelevät nuorisovaltuuston edustajan läsnäolo- ja puheoikeuksista eri toimielimissä.

On huomattava, että nuorisovaltuuston kokoonpano määräytyy Vantaalla nuorisovaltuustovaalien tuloksen mukaisesti. Tämä ero on perustavanlaatuinen vanhusneuvostoon verrattuna, sillä nuorisovaltuusto muodostuu kuntavaaleissa valtaosin äänioikeudettomien nuorten itse valitsemana, eikä se näin ollen samalla tavoin ole osa kuntavaalien demokraattista prosessia. Nuorisovaltuuston osalta erityisjärjestelyt ovat hyväksyttäviä juuri siitä syystä, että heidän edustamallaan väestöosalla ei pääasiallisesti ole äänioikeutta kuntavaaleissa eikä siten heidän äänensä muutoin kuulu kunnallisessa demokratiassa. Samoin on syytä myös huomioda, että mikäli vanhusneuvoston jäsenille myönnettäisiin läsnäolo- ja puheoikeus lautakuntiin, tulisi sama ulottaa myös muihin vastaaviin vaikuttamistoimielimiin.

Konsernijohtoon ja elinvoiman toimiala pitää vanhusneuvostoa tärkeänä vaikuttamiskanavana kaupungin päätöksiin ja näkee, että ikäihmisten edunvalvonnan aktiivisuus on syytä pitää korkealla tasolla. Toimiala kuitenkin katsoo, etteivät aloitteessa esitetyt toimenpiteet ole tarkoituksenmukaisia.

Kaupunginhallitus 18.6.2025 § 23

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa vanhusneuvostolle toimialan esityksen mukainen vastaus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vanhusneuvoston nykyinen toimintasääntö
- Aloite vanhusneuvoston edustajien aseman vahvistamisesta

Toimeenpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhaku: 3.1. Muutoksenhaku- ja valituskielto

Lisätiedot:

Hallintojohtaja Leena Rusanen

Vantaa

(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)